

Regionální účty 2015 – Středočeský kraj

V návaznosti na předběžnou sestavu ročních národních účtů zveřejněnou 30. června 2016 publikoval ČSÚ k 15. prosinci 2016 také předběžné údaje regionálních účtů za rok 2015. Současně byly zpřesněny již dříve zveřejněné údaje za roky 2011 až 2014 v návaznosti na předcházející revize ročních národních účtů. Aktuálně zveřejněné údaje za rok 2015 vycházejí z předběžné verze ročních národních účtů a zatím neúplných datových zdrojů potřebných pro regionální členění. Po zapracování aktuálnějších vstupních údajů bude v příštím roce vydána revidovaná verze regionálních účtů za rok 2015 i aktualizovaná verze let předchozích.

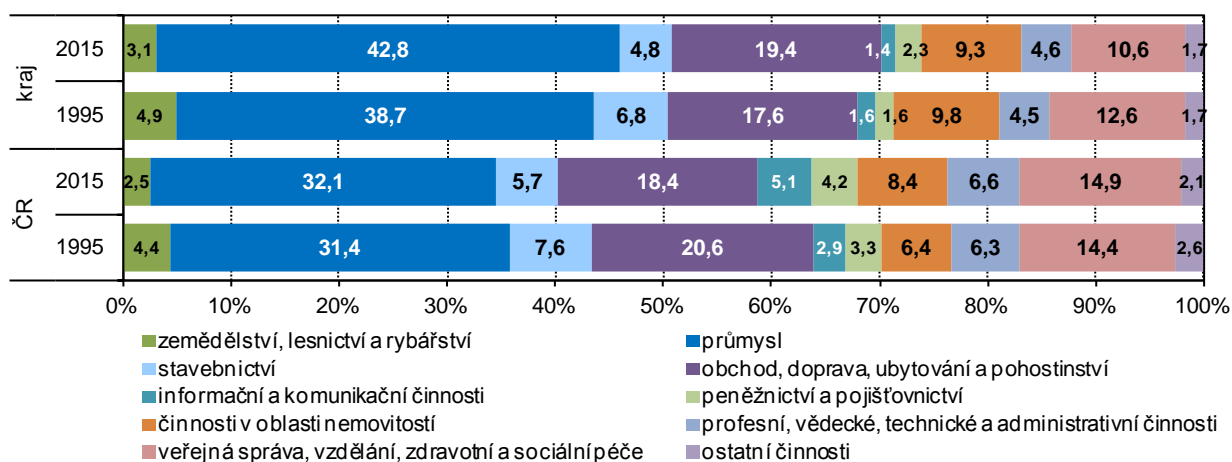
1. Hrubá přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v roce 2015 ve Středočeském kraji výše 474,6 mld. Kč, což představovalo podíl 11,6 % na celorepublikové hodnotě, druhý nejvyšší po hl. m. Praze (24,4 %). V roce 1995 se Středočeský kraj podílel na celorepublikové hodnotě 9,9 %, což byla až čtvrtá nejvyšší hodnota po hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Zatímco se podíl HPH v běžných cenách na celorepublikové hodnotě ve většině krajů mezi lety 1995 a 2015 snížil, Středočeský kraj byl jedním ze tří krajů, kde nastal nárůst. Průměrně došlo v České republice ke 2,8násobnému zvýšení HPH mezi lety 1995–2015, přičemž Středočeský kraj dosáhl druhého nejvyššího zvýšení - 3,3násobného, hned po hlavním městě Praze, kde se HPH zvýšila 3,5násobně.

V porovnání se strukturou HPH podle odvětví za celou republiku se v roce 2015 vyznačoval Středočeský kraj nadprůměrným podílem odvětví průmyslu (v kraji to bylo 42,8 %, v ČR 32,1 %) a mírně vyšší zastoupení měl v kraji i primární sektor (odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství se na HPH v kraji podílelo 3,1 %, zatímco v celé republice to bylo 2,5 %). V rámci služeb se nadprůměrným podílem HPH v kraji vyznačovalo odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství (kraj 19,4 %, Česká republika 18,4 %) a činnosti v oblasti nemovitostí (kraj 9,3 %, Česká republika 8,4 %). Naopak podprůměrné bylo ve Středočeském kraji zastoupení odvětví stavebnictví (kraj 4,8 %, Česká republika 5,7 %), veřejná správa, vzdělání, zdravotní a sociální péče (kraj 10,6 %, ČR 14,9 %), informační a komunikační činnosti (kraj 1,4 %, ČR 5,1 %) a odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (kraj 2,3 %, ČR 4,2 %).

Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995 a 2015

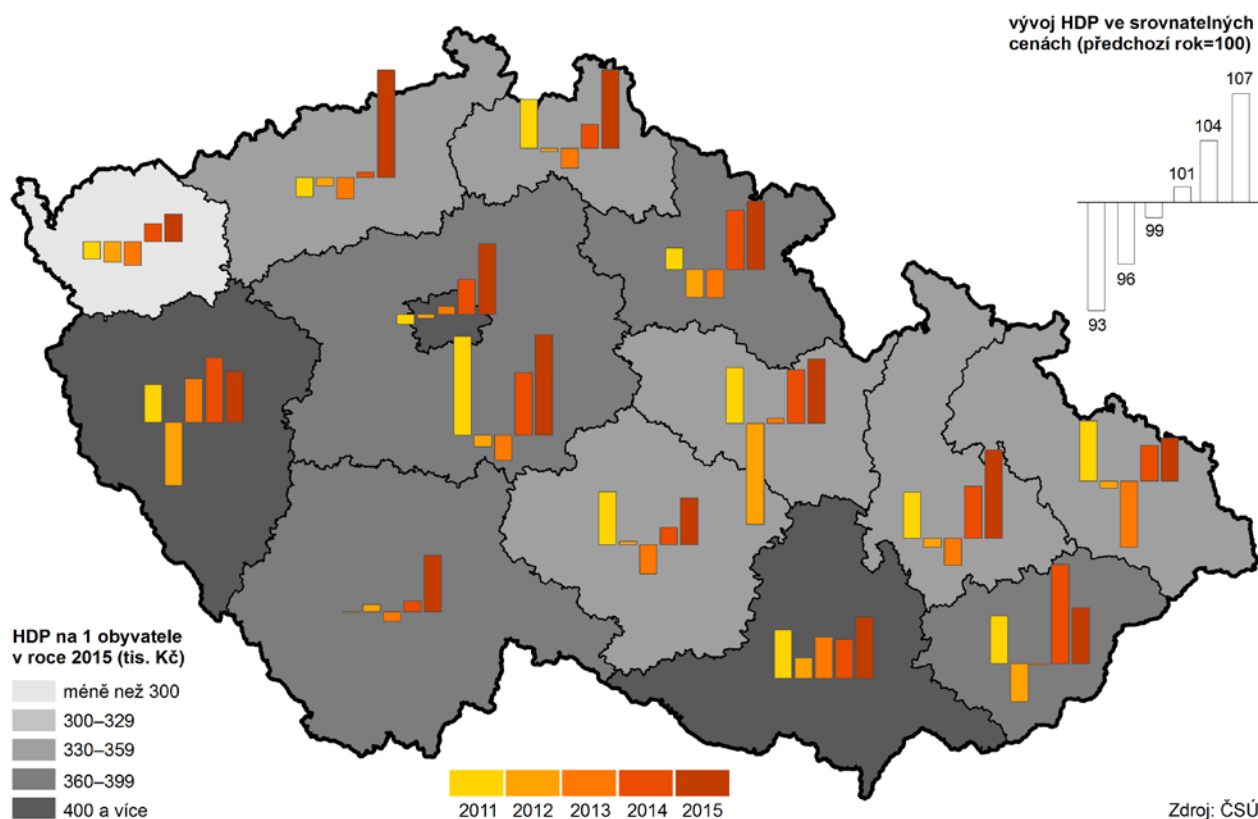

Mezi lety 1995 a 2015 došlo ke změnám v odvětvové struktuře HPH. Ve Středočeském kraji se výrazně zvýšil podíl průmyslu na HPH (z 38,7 % na 42,8 %), zatímco v celé republice byl nárůst pouze o 0,7 procentního bodu. K nárůstu došlo v kraji také v případě podílu odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství na HPH (ze 17,6 % na 19,4 %), naopak v ČR se jednalo o pokles (z 20,6 % na 18,4 %). K nárůstu došlo ještě v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (v kraji i v celé ČR). Naopak pokles podílu na HPH vykázala mezi roky 1995 a 2015 ve Středočeském kraji i České republice odvětví primárního sektoru a stavebnictví. Pokles byl v kraji (na rozdíl od republiky) zaznamenán ještě v odvětvích veřejné správy, vzdělání, zdravotní a sociální péče, činnosti v oblasti nemovitostí a informační a komunikační činnosti.

2. Regionální hrubý domácí produkt

Hodnota hrubého domácího produktu (HDP) dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2015 hodnoty 527,9 mld. Kč. Na jednoho obyvatele tak připadalo 399,7 tis. Kč (14 652 EUR), což byla 4. nejvyšší hodnota mezi kraji (po hl. m. Praze, Jihomoravském a Plzeňském kraji).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2011–2015

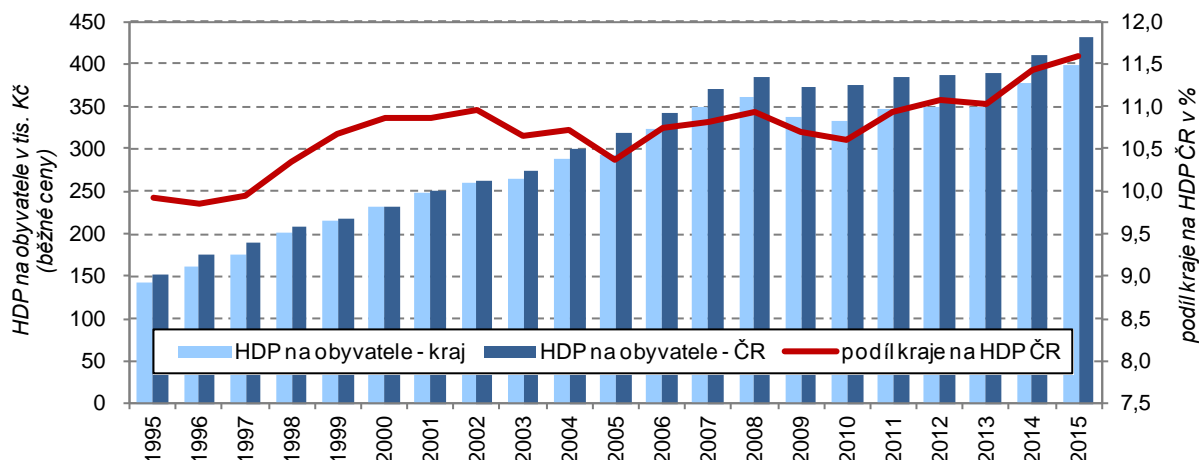
V druhé polovině 90. let zesiloval Středočeský kraj z hlediska HDP svoje postavení v rámci celé republiky. Zatímco v roce 1995 se kraj na celorepublikové hodnotě podílel 9,9 %, v roce 2002 to bylo 11 %. Po období mírného poklesu a kolísání mezi lety 2003–2011 se hodnota podílu Středočeského kraje opět přehoupla v roce 2012 přes 11 % a nad touto hodnotou se drží poslední tři roky - v roce 2015 se Středočeský kraj podílel na HDP České republiky 11,6 %.

Zatímco v roce 1995 stál Středočeský kraj na 4. místě v podílu na republikovém HDP (po hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji), od roku 1998 zaujímá druhé místo za hl. m. Prahou (kromě roku 2013, kdy se na druhé místo těsně dostal kraj Jihomoravský).

Vývoj Středočeského kraje z dlouhodobého pohledu dobře popisuje ukazatel vývoje regionálního HDP ve srovnatelných cenách, kdy je za základ brána hodnota z roku 1995 (100 %). V roce 2015 dosáhl Středočeský kraj jako jediný hodnoty vyšší než 200 % (207), průměr republiky jako celku činil 161,5 %. Podobné postavení je u Středočeského kraje možné sledovat i tehdy, kdy je za základ brán rok 2000 (100 %). V tomto případě se hodnota HDP ve stálých cenách v kraji pohybovala v roce 2015 na 172,6 %, zatímco v celé ČR to bylo 147,8 %.

Z výše uvedeného vyplývá i vývoj postavení Středočeského kraje mezi ostatními regiony České republiky z hlediska hodnoty HDP na obyvatele. I v tomto ukazateli se postavení Středočeského kraje mezi lety 1995 a 2015 zlepšilo. Zatímco v roce 1995 se nacházel Středočeský kraj hodnotou dosaženého HDP na obyvatele v porovnání s celorepublikovým průměrem (100 %) svými 92,5 % na 7. místě, v roce 2015 obsadil se stejným podílem 4. místo za hl. m. Prahou, Jihomoravským a Plzeňským krajem.

Hrubý domácí produkt na obyvatele ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995–2015

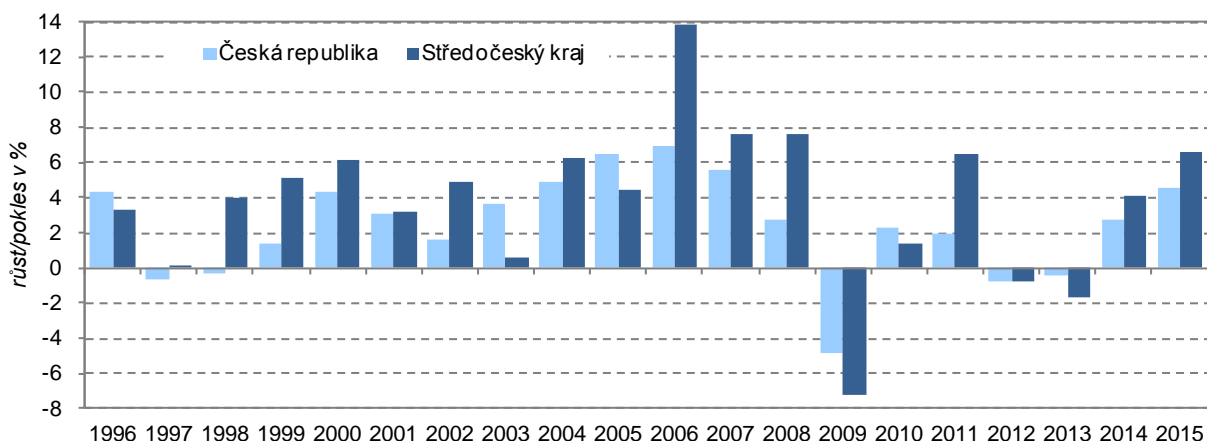

V souvislosti s tím je možné sledovat i vývoj meziročních změn regionálního HDP ve srovnatelných cenách. V celém sledovaném období 1995–2015 zaznamenal Středočeský kraj spolu s Prahou a Pardubickým krajem nejvíce meziročních nárůstů, celkem vzrostl HDP sedmáctkrát oproti pouze třem meziročním poklesům. U celorepublikového HDP se jednalo o patnáct nárůstů versus pět poklesů.

Nejvyšší meziroční nárůst HDP vykázal Středočeský kraj v roce 2006 (stejně jako ČR) – o 13,8 % (v ČR o 6,9 %), což byla zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota meziročního nárůstu HDP v celém sledovaném dvacetiletém období mezi všemi kraji.

Naopak největší meziroční propad HDP proběhl v roce 2009, což byl jediný rok, kdy zaznamenaly pokles hodnoty HDP všechny kraje. Ve Středočeském kraji se jednalo o pokles o 7,2 %, což byla druhá nejvyšší hodnota meziročního poklesu HDP za celé sledované období mezi všemi kraji. Po propadu v roce 2009 následoval ve Středočeském kraji slabý nárůst v roce 2010 (o 1,4 %) a vysoký nárůst v roce 2011 – o 6,5 %, což byla nejvyšší hodnota meziročního nárůstu mezi kraji v tomto roce. V letech 2012 a 2013 HDP Středočeského kraje meziročně klesal a v roce 2014 a 2015 byl opět zaznamenán nárůst – o 4,1 % a 6,6 %.

Meziroční růst/pokles HDP ve srovnatelných cenách ve Středočeském kraji a ČR v letech 1996–2015

Při porovnání HDP s průměrem 28 zemí Evropské unie (EU28 = 100 %) dosáhla hodnota HDP na obyvatele v paritě kupní síly ve Středočeském kraji v roce 2015 celkem 81 %.

Na jednoho zaměstnance v hlavním pracovním poměru podle místa pracoviště připadala ve Středočeském kraji v roce 2015 hodnota HDP v běžných cenách ve výši 1 188 tis. Kč, což představovalo 115,3 % celorepublikového průměru, nejvíce po hl. m. Praze (147,3 %). V případě zaměstnaných osob (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště činilo HDP v kraji 921,8 tis. Kč na osobu, což představovalo 104,8 % celorepublikového průměru, nejvíce po hl. m. Praze (140,3 %).

3. Tvorba hrubého fixního kapitálu

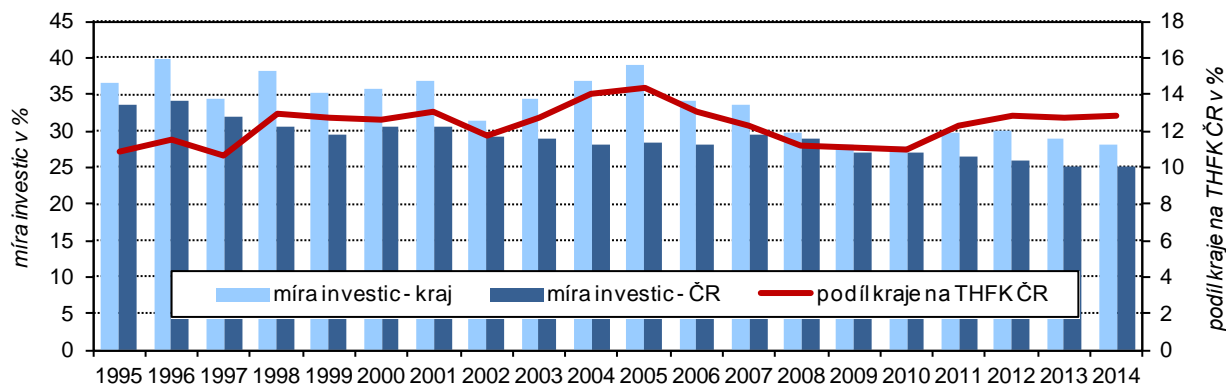
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) ukazující na investiční aktivity v regionu dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2014 v běžných cenách výše 138,7 mld. Kč (údaj za rok 2015 není ještě v regionálním členění k dispozici). To odpovídalo zastoupení na celorepublikové hodnotě ve výši 12,8 %, což byl po hl. m. Praze (26,7 %) druhý nejvyšší podíl mezi kraji. Nejvyšší hodnota THFK v kraji byla dosažena v roce 2007 (téměř 140 mld. Kč), v následujících třech letech THFK klesala, dále dva roky rostla a po poklesu v roce 2013 následoval v roce 2014 nárůst na historicky druhou nejvyšší hodnotu.

Hodnota THFK se mezi roky 1995 a 2014 zvýšila ve Středočeském kraji na 2,4násobek, což byl po Praze druhý nejvyšší nárůst (Praha 3,3násobek).

Na 1 obyvatele připadla v roce 2014 hodnota THFK ve výši 105,9 tis. Kč, což řadilo Středočeský kraj na druhé místo za hl. m. Prahu (231,8 tis. Kč).

Míra investic (podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu) se v celém sledovaném období let 1995–2014 pohybovala nad průměrem České republiky a v roce 2014 dosáhla hodnoty 28,1 % (ČR 25,1 %). Během celého období 1995–2014 se hodnota míry investic ve Středočeském kraji ocitla celkem patnáctkrát na prvním nebo druhém místě mezi kraji, přičemž v posledním roce 2014 byla na místě prvním. V letech 1995–2014 míra investic postupně ve všech krajích kromě Prahy klesala (v hlavním městě se udržela na stejné úrovni), přičemž ve Středočeském kraji byl pokles na podobné úrovni (o 8,4 procentních bodů) jako v průměru za celou ČR (o 8,3 p.b.).

Míra investic^{*)} ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995–2014

^{*)} míra investic - podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

4. Čistý disponibilní důchod domácností

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v běžných cenách dosáhl v roce 2015 ve Středočeském kraji hodnoty 296,5 mld. Kč (10 868 mil. EUR), na jednoho obyvatele tak připadalo 224,5 tis. Kč, což byla po Praze (273,2 tis. Kč) druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Středočeský kraj se v celém sledovaném období let 1995–2015 umísťoval hodnotou tohoto ukazatele na druhé pozici za hlavním městem Prahou. Přední místo si Středočeský kraj udržoval i celkovým podílem ČDDD na celorepublikové hodnotě tohoto ukazatele. V roce 2015 to bylo 13,3 %, tedy nejvíce po hl. m. Praze (15,5 %). Druhou pozici mezi kraji si Středočeský kraj drží nepřetržitě od roku 1999, v předchozím období let 1995 až 1998 stál na třetím místě za regionem hlavního města a Moravskoslezským krajem.

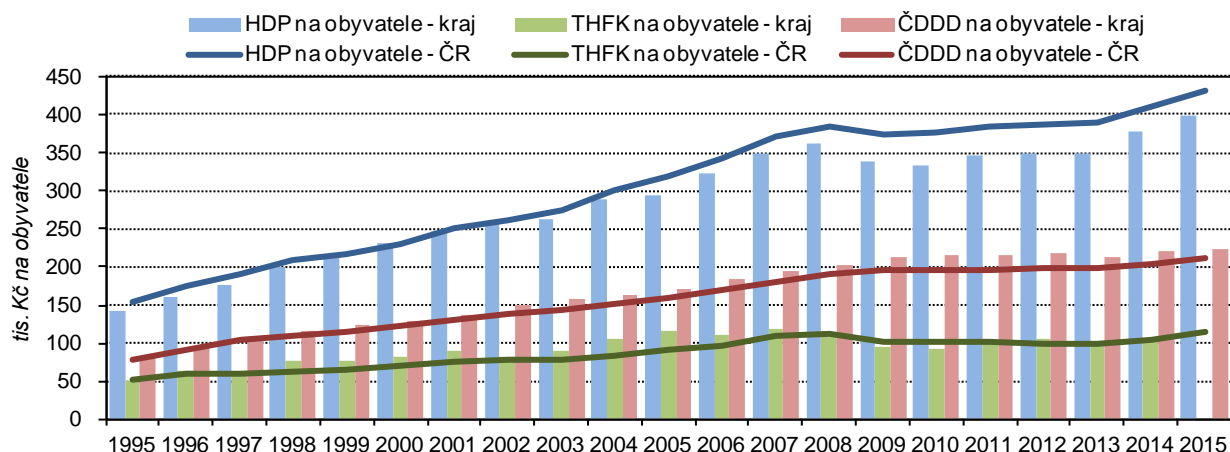
5. Porovnání vývoje tvorby HDP a ČDDD na obyvatele

V případě porovnání vývoje hrubého domácího produktu a čistého disponibilního důchodu domácností je možné sledovat příznivější vývoj u ČDDD, který na rozdíl od HDP do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících osob v jednotlivých regionech.

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele se v celém sledovaném období 1995–2015 pohyboval na vyšší úrovni než celorepublikový průměr a s výjimkou let 2011 a 2013 docházelo k jeho stálému nárůstu. Hodnota hrubého domácího produktu na obyvatele vykazovala ve Středočeském kraji nižších hodnot než v případě celé republiky (stejně jako ve všech krajích kromě Prahy) a k poklesům došlo ve třech letech 2009, 2010 a 2013.

Pokud vztáhneme ukazatele Středočeského kraje k průměru České republiky (HDP, ČDDD na obyvatele ČR = 100 %), zaznamenané rovněž příznivější vývoj u ČDDD na obyvatele, kdy došlo ke zvýšení ze 103,8 % v roce 1995 na 106,1 % v roce 2015, zatímco hodnota HDP na obyvatele zůstala oproti republikovému průměru v roce 2015 na stejné úrovni jako v roce 1995 (92,5 %).

Vývoj HDP, THFK a ČDDD*) na obyvatele ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995–2015

*) HDP - hrubý domácí produkt, THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD - čistý disponibilní důchod domácností

Zdroje:

[Databáze regionálních účtů](#)

[Komentář k publikovanému regionálnímu HDP za rok 2015](#)

[HDP, národní účty](#)

Makroekonomické ukazatele ve Středočeském kraji

	1995	2000	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ¹⁾
Hrubý domácí produkt (HDP)										
v mil. Kč	156 776	257 694	337 650	419 852	419 500	441 035	449 502	452 331	493 325	527 868
v mil. EUR	4 519	7 239	11 337	15 882	16 592	17 936	17 874	17 411	17 916	19 351
v mil. PPS ²⁾	24 927	25 539	25 983	28 596	30 788
vývoj ve srovnatelných cenách, předchozí rok = 100	.	106,1	104,4	92,8	101,4	106,5	99,2	98,3	104,1	106,6
podíl kraje na HDP ČR (%)	9,9	10,9	10,4	10,7	10,6	10,9	11,1	11,0	11,4	11,6
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele										
v Kč	141 555	231 500	293 576	338 680	333 680	346 428	349 550	348 696	376 832	399 682
v EUR	4 080	6 503	9 857	12 812	13 197	14 088	13 899	13 422	13 685	14 652
v PPS ²⁾	19 579	19 860	20 030	21 843	23 311
průměr ČR = 100	92,5	100,2	92,2	90,6	88,8	90,1	90,5	89,4	91,9	92,5
průměr EU 28 ³⁾ v PPS ²⁾ = 100	75	75	75	79	81
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnance										
v Kč	362 841	635 691	819 967	916 585	937 233	985 179	1 002 777	1 015 593	1 129 190	1 187 990
průměr ČR = 100	103,4	111,3	105,2	101,3	100,8	103,3	105,1	106,5	113,4	115,3
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného										
v Kč	315 233	528 449	663 461	753 980	763 078	799 900	806 468	810 955	890 523	921 841
průměr ČR = 100	101,9	108,2	100,2	98,2	97,6	100,0	100,6	100,5	105,5	104,8
Hrubá přidaná hodnota (HPH)										
v mil. Kč	142 849	235 464	305 677	380 386	380 158	398 020	403 953	404 892	445 776	474 613
v tom podíl odvětví (%)										
zemědělství, lesnictví a rybnářství	4,9	3,4	3,0	2,2	2,3	3,1	3,5	3,5	3,4	3,1
průmysl	38,7	39,3	37,7	37,4	38,4	39,7	40,1	39,6	42,4	42,8
stavebnictví	6,8	5,1	6,0	6,1	5,9	5,3	5,2	5,0	4,7	4,8
služby	49,6	52,2	53,3	54,4	53,4	51,8	51,1	51,9	49,5	49,3
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)										
v mil. Kč	57 230	92 079	132 038	118 117	116 613	130 868	134 928	130 365	138 686	.
v mil. EUR	1 649	2 587	4 433	4 468	4 612	5 322	5 365	5 018	5 037	.
podíl kraje na THFK České republiky (%)	10,8	12,6	14,3	11,1	10,9	12,3	12,8	12,7	12,8	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele										
v Kč	51 674	82 719	114 803	95 281	92 757	102 795	104 925	100 497	105 936	.
průměr ČR = 100	101,0	116,7	127,5	94,0	91,5	101,1	104,8	102,8	102,8	.
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)										
v mil. Kč	91 105	144 961	196 354	263 984	271 695	273 227	280 494	277 187	288 382	296 468
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	11,1	11,5	12,1	12,8	13,1	13,2	13,4	13,3	13,4	13,3
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele										
v Kč	82 260	130 226	170 724	212 946	216 112	214 617	218 123	213 680	220 284	224 474
průměr ČR = 100	103,8	106,0	107,3	108,7	109,9	109,1	109,9	107,7	107,5	106,1

¹⁾ předběžné výsledky

²⁾ PPS - standard kupní síly. Do roku 2010 nejsou dostupné metodicky odpovídající koeficienty pro přepočítání HDP z Kč dle ESA 2010.

³⁾ EU28 - 28 členských států EU